

ค่าธรรมเนียมโรงงาน

พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 กำหนดให้ การประกอบกิจการโรงงาน หมายความว่า การทำ ผลิตภัณฑ์ ประกอบ บรรจุ ซ่อม ซ่อมบำรุง ทดสอบ ปรับปรุง แปรสภาพ ลำเลียง เก็บรักษา หรือทำลายสิ่งใด ๆ ตามลักษณะกิจการ ของโรงงานแต่ไม่รวมถึงการทดลองเดินเครื่องจักร

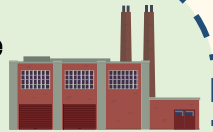
สำหรับประเทศไทยการประกอบกิจการโรงงาน สามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภท ประกอบด้วย กิจการโรงงาน จำพวกที่ 1 กิจการโรงงานจำพวกที่ 2 และกิจการโรงงาน จำพวกที่ 3 โดยพิจารณาจากชนิดของกิจการ แรงแม่ เครื่องจักรรวม และจำนวนคนงานที่ใช้ในโรงงาน ดังนี้

กิจการโรงงานจำพวกที่ 1 ได้แก่ โรงงานประเภท ชนิด และขนาดที่สามารถประกอบกิจการโรงงานได้ทันทีตาม ความประสงค์ของผู้ประกอบกิจการโรงงาน โดยไม่ต้อง ขออนุญาตหรือแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ทราบก่อน เช่น โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับการถนอมผลิตผลเกษตรกรรม โดยวิธีฉายรังสี โรงงานซ่อมรองเท้าหรือเครื่องหนัง โรงงาน ซ่อมเครื่องมือไฟฟ้าหรือเครื่องใช้ไฟฟ้า สำหรับใช้ในบ้าน หรือใช้ประจำตัว เป็นต้น โดยผู้ประกอบกิจการประเภทนี้ ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมเพื่อขอประกอบกิจการ

กิจการโรงงานจำพวกที่ 2 ได้แก่ โรงงานประเภท ชนิด และขนาดที่เมื่อจะประกอบกิจการโรงงานต้องแจ้งให้พนักงาน เจ้าหน้าที่ทราบก่อน เช่น โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับการบ่มใบชาหรือใบยาสูบ โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับ ผลิตผลเกษตรกรรมที่มีเครื่องจักรไม่เกิน 75 แรงม้า โรงงาน

Inside This Issue

โดย

นางสาวปิยาพัชร ล้ออารีศรีวงศ์

เศรษฐกรปฏิบัติการ

สำนักนโยบายภาษี

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

ผู้เขียนขอขอบคุณ

นางสาวกานดา ตั้วปรณ

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายภาษี

นางสาวอม เจริญทองตระกูล

ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านพัฒนาโครงสร้างระบบภาษี

นายชัยสิทธิ์ บุญยเนตร

เศรษฐกรชำนาญการพิเศษ

สำหรับข้อแนะนำ

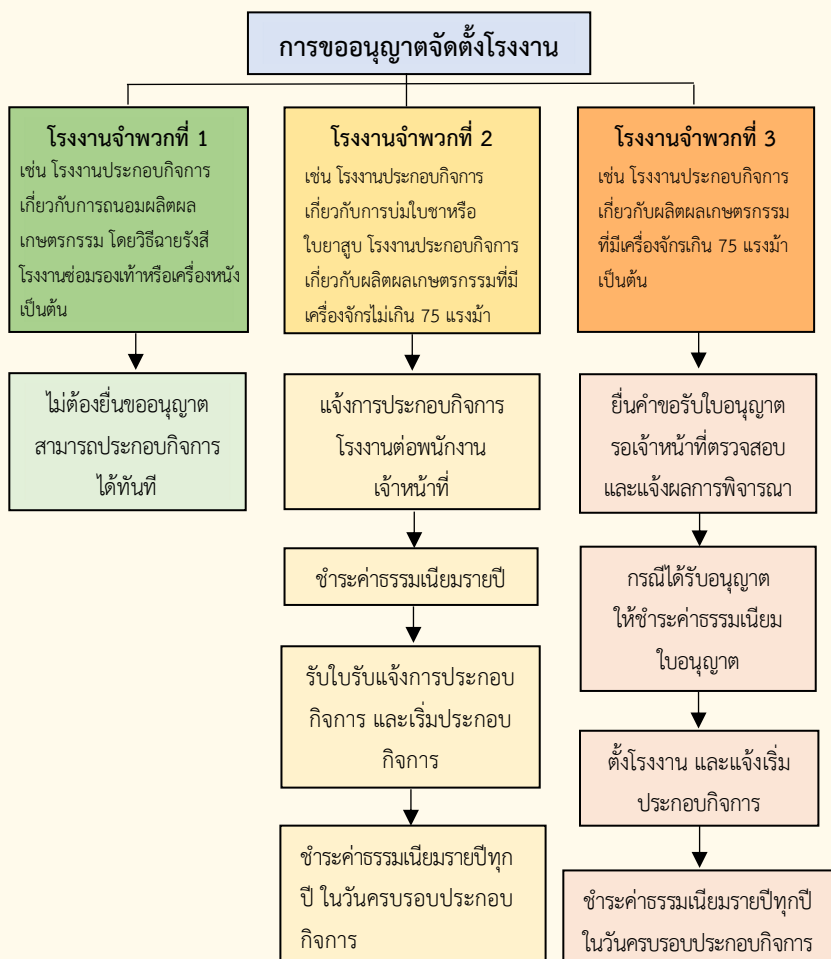
ประกอบกิจการเกี่ยวกับการลำเลียงหิน กรวด ทราย หรือดิน ด้วยระบบสายพานลำเลียง เป็นต้น โดยสามารถขอรับ และยื่นแบบใบรับแจ้งการประกอบกิจการโรงงานได้ที่ สำนักโรงงานอุตสาหกรรมรายสาขา และ ไม่ต้องเสีย ค่าธรรมเนียมเพื่อขอประกอบกิจการ

กิจการโรงงานจำพวกที่ 3 ได้แก่ โรงงานประเภท

ชนิด และขนาดที่การตั้งโรงงานจะต้องได้รับใบอนุญาตก่อน จึงจะดำเนินการได้ เช่น โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับ ยานที่ขับเคลื่อนด้วยเครื่องยนต์ รถพ่วง จักรยานสามล้อ จักรยานสองล้อ โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับผลิตผล เกษตรกรรมที่มีเครื่องจักรเกิน 75 แรงม้า โรงงานประกอบ กิจการเกี่ยวกับการทำผงฟู การทำเครื่องปรุงกลิ่น รส หรือสี ของอาหาร เป็นต้น โดยผู้ประกอบกิจการจะ ต้องเสีย ค่าธรรมเนียมสำหรับใบอนุญาตเพื่อประกอบกิจการ และจะต้องต่อใบอนุญาตดังกล่าวทุก ๆ 5 ปี

นอกเหนือจากค่าธรรมเนียมสำหรับใบอนุญาตประกอบกิจการแล้ว การประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ 2 และจำพวกที่ 3 ผู้ประกอบกิจการจะต้องเสียค่าธรรมเนียมรายปีตั้งแต่วันเริ่มประกอบกิจการโรงงานตามที่ได้แจ้งไว้ และต้องชำระค่าธรรมเนียมรายปีต่อไปทุกปีเมื่อถึงวันครบกำหนดวันเริ่มประกอบกิจการโรงงานดังกล่าวในปีถัดไปด้วย โดยถ้าไม่ได้เสียค่าธรรมเนียมภายในเวลาที่กำหนดจะต้องเสียเงินเพิ่มอีกร้อยละ 5 ต่อเดือน

ขั้นตอนการขออนุญาตจัดตั้งโรงงานแต่ละประเภทสรุปได้ดังนี้

สรุปค่าธรรมเนียมที่เกี่ยวข้องสำหรับการประกอบกิจการโรงงานแต่ละประเภท

ประเภทโรงงาน	ค่าธรรมเนียม	
	ใบอนุญาตประกอบกิจการ	รายปี
จำพวกที่ 1	×	×
จำพวกที่ 2	×	✓
จำพวกที่ 3	✓	✓

อัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตและค่าธรรมเนียมรายปี

พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 กำหนดอัตราเพดานสำหรับการจัดเก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ 3 ไว้ไม่เกินฉบับละ 300,000 บาท และให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมมีอำนาจในการออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมได้ โดยกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมการประกอบกิจการโรงงานและใบอนุญาตตรวจสอบหรือรับรอง พ.ศ. 2563 และกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมรายปีสำหรับผู้ประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ 2 และโรงงานจำพวกที่ 3 พ.ศ. 2563 กำหนดให้จัดเก็บค่าธรรมเนียม ดังนี้

แรงม้า	ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบ/ขยาย/ต่ออายุ (ฉบับ/บาท)	ค่าธรรมเนียมรายปี (บาท)
ไม่ใช้เครื่องจักร	1,000	300
ไม่ถึง 50	1,500	450
50 - 100	3,000	900
100 - 200	5,000	1,500
200 - 300	7,000	2,100
300 - 400	9,000	2,700
400 - 500	12,000	3,600
500 - 600	15,000	4,500
600 - 700	18,000	5,400
700 - 800	22,000	6,600

แรงม้า	ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบ/ขยาย/ต่ออายุ (ฉบับ/บาท)	ค่าธรรมเนียมรายปี (บาท)
800 - 900	26,000	7,800
900 - 1,000	30,000	9,000
1,000 - 2,000	35,000	10,500
2,000 - 3,000	40,000	12,000
3,000 - 4,000	45,000	13,500
4,000 - 5,000	50,000	15,000
5,000 - 6,000	55,000	16,500
6,000 - 7,000	60,000	18,000
7,000 - 8,000	65,000	19,500
8,000 - 9,000	70,000	21,000
9,000 - 10,000	75,000	22,500
10,000 - 15,000	85,000	25,500
15,000 - 20,000	95,000	28,500
20,000 - 25,000	105,000	31,500
25,000 - 30,000	115,000	34,500
30,000 - 35,000	125,000	37,500
35,000 - 40,000	135,000	40,500
40,000 ขึ้นไป	145,000	43,500

ที่มา: กฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมการประกอบกิจการโรงงานและใบอนุญาตตรวจสอบหรือรับรอง พ.ศ. 2563 และกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมรายปีสำหรับผู้ประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ 2 และโรงงานจำพวกที่ 3 พ.ศ. 2563

โดยการชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานและค่าธรรมเนียมรายปีสำหรับโรงงานในเขตกรุงเทพมหานคร ให้ชำระค่าธรรมเนียมรายปีต่อกรมโรงงานอุตสาหกรรม เว้นแต่ประเภทหรือชนิดของโรงงานที่กระทรวงอุตสาหกรรมได้ถ่ายโอนภารกิจให้แก่กรุงเทพมหานคร ตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ให้ชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานและค่าธรรมเนียมรายปีต่อกรุงเทพมหานคร

สำหรับโรงงานในเขตจังหวัดอื่น ให้ชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานและค่าธรรมเนียมรายปีต่อสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดที่โรงงานตั้งอยู่ เว้นแต่ประเภทหรือชนิดของโรงงานที่กระทรวงอุตสาหกรรมได้ถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรมให้ชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานและค่าธรรมเนียมรายปีต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่โรงงานตั้งอยู่

ทั้งนี้ สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ซึ่งส่งผลกระทบต่อประชาชนและระบบเศรษฐกิจเป็นวงกว้าง กระทรวงอุตสาหกรรมจึงออกกฎกระทรวงยกเว้นค่าธรรมเนียมรายปีให้แก่ผู้ประกอบการโรงงานจำพวกที่ 2 และจำพวกที่ 3 สำหรับค่าธรรมเนียมรายปีประจำปี 2563 เป็นระยะเวลา 1 ปี

รายได้จากการจัดเก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาตและค่าธรรมเนียมรายปี

ปัจจุบันประเทศไทยมีกิจการโรงงานจำพวกที่ 2 จำนวน 434 โรงงาน และกิจการโรงงานจำพวกที่ 3 จำนวน 56,164 โรงงาน ซึ่งจัดเก็บรายได้ค่าธรรมเนียมรายปีได้ประมาณ 231,120,600 บาทต่อปี (ข้อมูล ณ เดือนเมษายน 2563) โดยจัดสรรรายได้จากการจัดเก็บค่าธรรมเนียมให้หน่วยงานต่าง ๆ ดังนี้

1. รายได้ค่าธรรมเนียมรายปีของกิจการโรงงานจำพวกที่ 2 ให้ถือเป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่โรงงานนั้นตั้งอยู่
2. รายได้จากการจัดเก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบกิจการ และค่าธรรมเนียมรายปีของกิจการโรงงานจำพวกที่ 3 ให้จัดส่งให้เป็นรายได้ของแผ่นดิน

การจัดเก็บค่าธรรมเนียมโรงงานในต่างประเทศ

ประเทศสิงคโปร์

ประเทศสิงคโปร์มีการแบ่งประเภทกิจการโรงงานออกเป็น 4 ประเภท ซึ่งผู้ประกอบการโรงงานมีหน้าที่ต้องเสียค่าธรรมเนียมเพื่อประกอบกิจการโรงงานแตกต่างกัน ดังนี้

(1) กิจการโรงงานที่มีความเสี่ยงต่ำ เช่น กิจการโรงงานที่มีแรงงานจำนวนน้อยกว่า 10 คน และไม่มีการใช้เครื่องจักรกำลังกล เครื่องทำความเย็น/ความดัน สารไวไฟ หรือสารพิษใด ๆ เป็นต้น กิจการโรงงานประเภทนี้ไม่ต้องขออนุญาตเพื่อประกอบกิจการ แต่ต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบ

(2) กิจการโรงงานประเภทอุตสาหกรรม โรงงานผลิตยา โรงงานผลิตขนมปัง โรงงานผลิตโลหะที่มีแรงงานมากกว่า 100 คน จะต้องขออนุญาตเมื่อเริ่มประกอบกิจการโรงงาน โดยอัตราค่าธรรมเนียมอยู่ระหว่าง 45 – 2,340 ดอลลาร์สิงคโปร์ (ประมาณ 1,032 – 53,648 บาท) ขึ้นอยู่กับประเภทกิจการและจำนวนแรงงาน

(3) กิจการประเภทโรงกลั่น ปิโตรเคมี กิจการโรงงานที่มีการใช้สารเคมีหรือวัตถุไวไฟตั้งแต่ 5,000 ลูกบาศก์เมตรขึ้นไป โรงงานเคมีผลิตฟลูออรีน คลอรีน ไฮโดรเจนฟลูออไรด์ คาร์บอนมอนอกไซด์ หรือโพลีเมอร์สังเคราะห์ จะต้องขออนุญาตเพื่อประกอบกิจการโรงงาน และต้องต่อใบอนุญาตประกอบกิจการทุก ๆ 5 ปี โดยอัตราค่าธรรมเนียมอยู่ระหว่าง 45 – 2,340 ดอลลาร์สิงคโปร์ (ประมาณ 1,032 – 53,648 บาท) ขึ้นอยู่กับประเภทกิจการและจำนวนแรงงาน

(4) กิจการโรงงานแปรรูป หรือกิจการโรงงานที่มีการใช้สารอันตรายจำนวนมาก จะต้องขออนุญาตเพื่อประกอบกิจการ และต้องเสียค่าธรรมเนียมใบอนุญาตอัตราค่าธรรมเนียมอยู่ระหว่าง 45 – 2,340 ดอลลาร์สิงคโปร์ (ประมาณ 1,032 – 53,648 บาท) ขึ้นอยู่กับ

ประเภทกิจการและจำนวนแรงงาน พร้อมทั้งเสียค่าธรรมเนียมการใช้สารเคมีอันตรายประมาณ 4,550 – 12,800 ดอลลาร์สิงคโปร์ (ประมาณ 23,660 – 293,460 บาท) ขึ้นอยู่กับประเภทของกิจการ และปริมาณการใช้สารอันตราย โดยจะต้องต่อใบอนุญาตการประกอบกิจการดังกล่าวทุก ๆ 5 ปี

เขตบริหารพิเศษฮ่องกง

เขตบริหารพิเศษฮ่องกงกำหนดให้ผู้ประกอบการโรงงานจะต้องขออนุญาตเพื่อประกอบกิจการจากกระทรวงการค้าและอุตสาหกรรมก่อนที่จะเริ่มดำเนินการประกอบกิจการโรงงาน โดยสามารถขอใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานที่ The Business Registration Office of the Inland Revenue Department และจะต้องเสียค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเพื่อประกอบกิจการประมาณ 3,003 ดอลลาร์ฮ่องกง (ประมาณ 11,942 บาท) โดยใบอนุญาตดังกล่าวมีอายุ 1 ปี

ประเทศอินเดีย

ประเทศอินเดียกำหนดให้ผู้ประกอบการโรงงานต้องเสียค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเพื่อประกอบกิจการ โดยอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตอยู่ระหว่าง 250 – 75,000 รูปี (ประมาณ 110 – 33,022 บาท) ขึ้นอยู่กับจำนวนแรงม้าของเครื่องจักร และจำนวนแรงงาน

ประเทศบังคลาเทศ

ประเทศบังคลาเทศกำหนดให้ผู้ประกอบการโรงงานต้องเสียค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเพื่อประกอบกิจการ โดยอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตอยู่ระหว่าง 500 – 18,000 BDT (ประมาณ 180 – 6,507 บาท) และจะต้องต่อใบอนุญาตดังกล่าวก่อนวันที่ 31 ธันวาคมของทุกปี ในอัตรา 250 – 8,000 BDT (ประมาณ 90 – 2,892 บาท) ขึ้นอยู่กับจำนวนแรงงาน

สรุป

เมื่อพิจารณาถึงการจัดเก็บค่าธรรมเนียมโรงงานของประเทศไทยและตัวอย่างการจัดเก็บค่าธรรมเนียมโรงงานของต่างประเทศแล้ว พบว่า แนวทางการจัดเก็บค่าธรรมเนียมโรงงานแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

1. จัดเก็บค่าธรรมเนียมโรงงานแตกต่างกันตามประเภทและขนาดของเครื่องจักร เช่น ประเทศไทยแบ่งประเภทกิจการโรงงานออกเป็น 3 ประเภท โดยกิจการโรงงานจำพวกที่ 3 เท่านั้น ที่เมื่อเริ่มประกอบกิจการจะต้องเสียค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน โดยอัตราค่าธรรมเนียมขึ้นอยู่กับกำลังแรงม้าเครื่องจักรรวมของกิจการโรงงาน เช่นเดียวกับประเทศอินเดีย และประเทศบังคลาเทศที่ผู้ประกอบการโรงงานจะต้องเสียค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเพื่อประกอบกิจการโรงงาน โดยอัตราค่าธรรมเนียมขึ้นอยู่กับจำนวนแรงม้าของเครื่องจักร และจำนวนแรงงาน เป็นต้น

อย่างไรก็ดี ประเทศไทยยังมีการจัดเก็บค่าธรรมเนียมรายปีสำหรับกิจการโรงงานจำพวกที่ 2 และจำพวกที่ 3 โดยต้องชำระค่าธรรมเนียมรายปีต่อไปทุกปีเมื่อถึงวันครบกำหนดวันเริ่มประกอบกิจการโรงงานอีกด้วย

2. จัดเก็บค่าธรรมเนียมโรงงานแตกต่างกันตามความเสี่ยง/อันตรายที่อาจเกิดจากการประกอบกิจการโรงงาน เช่น ประเทศสิงคโปร์ ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเพื่อประกอบกิจการโรงงานขึ้นอยู่กับประเภทของกิจการ โดยกิจการโรงงานที่มีขนาดใหญ่หรือมีการใช้สารเคมีอันตราย จะต้องเสียอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเพื่อประกอบกิจการโรงงานในอัตราที่สูงขึ้น เป็นต้น

3. จัดเก็บค่าธรรมเนียมโรงงานในอัตราคงที่ เช่น เขตบริหารพิเศษฮ่องกง จัดเก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเพื่อประกอบกิจการโรงงานในอัตรา 3,003 ดอลลาร์ฮ่องกง หรือประมาณ 11,942 บาท เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

1. กรมโรงงานอุตสาหกรรม. พ.ร.บ. โรงงาน . สืบค้น 30 ตุลาคม 2563, จาก https://www.diw.go.th/hawk/content.php?mode=laws&ta_bid=1&secid=5
2. สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสระบุรี. คำแนะนำผู้ประกอบการกิจการโรงงาน เรื่อง ค่าธรรมเนียมรายปี (โรงงานจำพวกที่ 2 และ จำพวกที่ 3). สืบค้น 30 ตุลาคม 2563, จาก <http://www.industry.go.th>
3. Ministry of Manpower. *Apply for Factory Notification or Registration*. สืบค้น 2 พฤศจิกายน 2563, จาก <https://www.mom.gov.sg/workplace-safety-and-health/factory-notification-and-registration/apply-for-notification-or-registration>
4. The Government of the Hong Kong Special Administrative Region of the People's Republic of China. *How to apply for factory registration with the trade and industry department*. Retrieved 2 November 2020 from <https://www.tid.gov.hk>
5. Himachal Pradesh Department of Labour & Employment. *Fee Schedule*. Retrieved 2 November 2020 from <https://himachal.nic.in>
6. FM Consulting International. *How to obtain Factory Registration Certificate in Bangladesh*. Retrieved 2 November 2020 from <https://www.fmcibd.com/services-services/licensing/how-to-obtain-factory-registration-certificate-in-bangladesh>

